

AgEcon SEARCH
RESEARCH IN AGRICULTURAL & APPLIED ECONOMICS

The World's Largest Open Access Agricultural & Applied Economics Digital Library

This document is discoverable and free to researchers across the globe due to the work of AgEcon Search.

Help ensure our sustainability.

Give to AgEcon Search

AgEcon Search

<http://ageconsearch.umn.edu>

aesearch@umn.edu

*Papers downloaded from **AgEcon Search** may be used for non-commercial purposes and personal study only. No other use, including posting to another Internet site, is permitted without permission from the copyright owner (not AgEcon Search), or as allowed under the provisions of Fair Use, U.S. Copyright Act, Title 17 U.S.C.*

No endorsement of AgEcon Search or its fundraising activities by the author(s) of the following work or their employer(s) is intended or implied.

$\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{5}$
 zomban
 munka-

elenti a
 t tenni.
 ntőségű
 eményű

ami a
 a gépi-

gyomá-
 ban az
 őmagot
 en inga-
 használ-
 tözéssel
 gyszere-
 átással,
 a szigo-
 t követ-

hagyó-
 ritásból
 megta-
 véve a
 ást.

pvetően
 g követi

phelyek
 ól függ.
 enciákat
 számítá-
 t szoros,
 önkölt-
 atározza

27-36

A PECSENYELIBAHÚS-TERMELÉS HELYZETE ÉS GAZDASÁGOSSÁGI KÉRDÉSEI //

LÁSZLÓ LAJOSNÉ dr.

Néhány évvel ezelőtt hazánkban a libahizlalásnak hármasszoros célja volt, mégpedig a hús-, zsír- és májtermelés. Ez a három feladat egyetlen termelési folyamaton belül, a hizlalás során valósult meg. Napjainkban, az áruterme-
 les szakosodásával, a termelési folyamatok — a termék speciális előállítás-
 igényének megfelelően — élesen elkülönülnek egymástól. Így ma már a
 pecsenyeliba neveléséről és külön a májliba hizlalásáról beszélhetünk.

A szakosodás okait elsősorban a táplálkozási igények változásában lehet keresni. Az energiaszegény és fehérjében dús húsokat előtérbe helyező fogyasztói ízlés a 8—10 kg-os zsíros hizott libát ma már kevésbé, legfeljebb a téli hónapokban igényli. Ezért a májra hizlalt, zsíros libahús iránt csökkent az érdeklődés. A könnyebb súlyú, kevésbé zsíros pecsenyeliba ízletesebb húsát — elsősorban a külföldi piacokon — csaknem egész évben keresik, és jól meg is fizetik.¹ A magyar fogyasztók ezt a terméket még nem ismerik kellően, pedig az életszínvonal növekedésével a baromfi-hús-választék bővítésében a pecsenyekacsa mellett a pecsenyeliba is — mint különlegesség — feltétlen népszerűsége számíthat.

A PECSENYELIBAHÚS-TERMELÉS HELYZETE

A pecsenyelibahús-termelés tehát elsősorban a jó *exportlehetőségek* miatt van kedvező helyzetben. Elsősorban ennek köszönhető, hogy igen rövid idő alatt sikerült ezt az új, korszerű árut a nagyüzemi mezőgazdasági termelésben meghonosítani. A pecsenyelúd tartása a hazai baromfi-tenyésztés legfiatalabb ága, lényegében csak pár éves múltra tekint vissza. Rövid múltja ellenére e termékünk jól alkalmazkodott a külkereskedelmi igényekhez. Amit az is bizonyít, hogy — az 1. táblázat szerint — az export mennyisége igen rövid idő alatt megsokszorozódott.

¹ Pecsenyelibának a 8 hetes korig intenzíven nevelt, első tollában levő fiatal állatokat nevezzük. Az értékesítéskori átlagsúly 4,0—4,2 kg, és a testet 1—4 mm vastag zsírréteg fedi, a bőr színe sárga.

1. táblázat

A PECSENYELIBAHÚS-EXPORT ALAKULÁSA*

Év	Az exportált pecsenyeliba		
	mennyisége (vagon)	mennyiségének alakulása az előző év %-ában	aránya a libahús- exportból (%)
1965	11	—	1,7
1966	15	136,4	1,8
1967	15	100,0	1,7
1968	78	520,0	9,1
1969	123	175,7	17,4
1970	200	162,6	25,7
1971	392	196,0	36,9

* Forrás: BOV adatai.

Az utóbbi években egyre több libahúst exportáltunk. Az 1960—65 közötti években átlagosan még csak 500 vagon libahúst vittünk ki külföldre, megközelítően annyit, mint a háború előtti években. 1966—1971 között viszont ez a mennyiség már 850 vagon körülire módosult. Az évenkénti növekedés közel 10%. Az export számottevő emelkedését az újonnan induló termelési forma, a pecsenyeliba-nevelés tette lehetővé. Az összes libahús-exportnak jelenleg e termék megközelítően 40%-át adja.

Az arányaiban és mennyiségében egyaránt jelentős pecsenyelibahús-exportját az évről évre növekvő *áru felvásárlás* tette lehetővé. Az 1965. évtől kezdődően ugyanis a termeléssel párhuzamosan az árutermelés is számottevően fokozódott. A libahústermelésre az árutermelés jelentős aránya jellemző, mivel a megtermelt termék zöme áruvá válik, tehát kereskedelmi forgalom útján jut el a fogyasztóhoz.

1965 és 1967 között a hizott- és pecsenyelibahús-termelés arányosan, szinte egyforma ütemben fejlődött. 1968 óta azonban — a 2. táblázat szerint — a pecsenyelibahús-termelés megháromszorozódott, míg a hizlási tevékenység úgyszólván változatlan maradt.

Jelentős fordulat következett be a pecsenye- és hizottliba-termelés szektoronkénti megoszlásában is. 1965-ig a vágólúd csaknem teljes egészében a háztáji gazdaságokból származott. A nagyüzemek részesedése a libafelvásárlásból még a 10%-ot sem érte el. Akkor ugyanis még csak a libahizálás volt az egyedüli termelési forma a nagyüzemekben, ez pedig az egyébként is nehezen induló nagyüzemi lúdtartás legtöbbször, máig is megoldatlan problémával küzdő ága. Ennek legfőbb oka az, hogy az extenzív lúdtenyésztés hagyományos formáját a mezőgazdaság átszervezése után is megtartottuk, illetve a hagyományokra építve próbáltuk a lúdtartás nagyüzemi rendszerét kialakítani.

A nagyüzemi lúdtartásnak leginkább megfelelő új termelési forma a pecsenyeliba-nevelés. Ezzel a termelési móddal rövid idő alatt iparszerűen

több eg-
jóval k-
nyeliba
tapaszt

A
az állan-
igen jó-
azonba-
koncen-
fertőző-
termel-

Az
gok m-
hiányá-
viszony-
termel-
nélkül,
részét,
a vesz-
Ma má-
ságokb-
a libah-

A
létreho-
1965-t-
emelés
sítette
jelentő

2. táblázat

A LIBAFELVÁSÁRLÁS ALAKULÁSA
(előstíly)

Év	Hízott	Pecsenye	Összes	Pecsenyeliba-felvásárlás	
	libafelvásárlás (vagon)			az előző év %-ában	részese- dése az összes liba- felvásárlásból (%)
1965	1160	21	1181	—	1,7
1966	1299	42	1341	200,0	3,1
1967	1483	49	1532	116,7	3,2
1968	1232	140	1372	285,7	10,2
1969	1055	189	1244	135,0	6,6
1970	1151	342	1493	181,0	22,9
1971	1254	627	1881	183,3	33,3

több egymást követő rotációban nagy tömegű, egyöntetű árut termelhetünk, jóval kevesebb gonddal és kockázattal, mint a hízott liba esetében. A pecsenyeliba-nevelés elterjedésével párhuzamosan erőteljes szektorváltás volt tapasztalható a libatermékek ártermelésében.

A pecsenyelibahús-termeléssel a 60-as évek derekán csaknem kizárólag az állami gazdaságok foglalkoztak. Ebben az időben ugyanis ez a termelés igen jó vállalkozásnak bizonyult. A nagyüzemi lúdtartás kiszélesedése során azonban egyre több állategészségügyi probléma került előtérbe. A termelés koncentrálásával együttjáró létszámnövekedéssel párhuzamosan nőtt a fertőzési veszély, s nőtt az elhullás, ami már veszélyeztette a gazdaságos termelést.

Az egyre nagyobb kockázattal járó libahús-termelésre az állami gazdaságok már kevésbé vállalkoztak. A nagyüzemi tartástechnológia feltételei hiányában a nyereségszerzés bizonytalanná vált, emiatt ezek a gazdaságok viszonylag rövid idő alatt számottevően mérsékeltek a pecsenyelibahús-termelésüket. A termelőszövetkezetekben viszont, ahol újabb beruházás nélkül, átalakított szükségépületekben olcsóbban tartották az állomány jó részét, egyre inkább fokozódott a termelés, helyenként oly módon is, hogy a veszteségesen termelő gazdaságokat újabb próbálkozók váltották fel. Ma már a pecsenyecáru-termelés 90%-a származik a szövetkezeti közös gazdaságokból. Ily módon a termelőszövetkezeti közös gazdaságokban alakult ki a libahústermelés nagyüzemi bázisa.

A pecsenyeliba-felvásárlás növekedését a többszöri ármódosításokkal létrehozott kedvező közgazdasági környezet nagymértékben elősegítette. 1965-től 1971-ig ugyanis a termelői ár kerekén 8%-kal emelkedett. Az ár-emelés nemcsak a termelés jövedelmezőségi helyzetét javította, hanem erősítette az ágazat versenybeli pozícióját is. Emellett a termelés felfutásában jelentős tényezőként lehet megemlíteni a régi magyar lúdnál nagyobb sza-

porulatot adó „Rajnai-lúd” behozatalát is. Az évente mintegy 40—50 db tojást termelő fajtavál már lehetőség nyílt a gépi keltetés elterjedésére, amellyel elegendő napolibát lehetett előállítani a hústermelés növeléséhez.

A pecsenyelibahús-termelés erőteljes növekedését nemcsak exportérdek indokolják, hanem ezt segíti elő a termelés gazdaságossága is. Főként a fiatal liba jó takarmányértékesítése, gyors fejlődőképessége hívta fel magára a termelők figyelmét. A fiatal liba növekedési erélyére jellemző, hogy a csirkéével azonos idő alatt (8 hét) testsúlya annak háromszorosára nő, ugyanakkor a fajlagos takarmányfelhasználása közel azonos.

A feldolgozás szempontjából is adódnak előnyök, nevezetesen, a pecsenyeliba olyan időszakban — zömmel a II. és III. negyedben — kerül vágásra, illetőleg felvásárlásra, amikor hízott, illetve májlibabontás még nincs. Ez ugyanis 80%-ban a IV. negyedévre esik. Az év első három hónapjában úgyszólván nincs is libafeldolgozás, és ezen a téren még a pecsenyeliba sem hozott előrehaladást.

Alibahús ára a világpiacon igen magas, közel kétszerese az egyéb baromfi-félékének. A tőkés piacon 1970-ben kialakult baromfiárakat a következő arányok jellemzik: ha a liba árát 100-nak vesszük, akkor a pulyka ára 61%-a, a kacsáé 55, a csirkéé pedig csupán 36%-a a libáénak. A kedvező világpiaci árat azonban az utóbbi időben, az egyre gyakoribb minőségi kifogások miatt, nem mindig tudjuk elérni. Tehát csak akkor számolhatunk további piacbővüléssel, ha az egyre igényesebb felvevőpiac követelményeit az eddigieknél jobban figyelembe vesszük. Ellenkező esetben számolni lehet azzal, hogy az országban vásárolható pulykahús vagy a környező országokból érkező és a mienknél jobb minőségű, tetszetősebb csomagolású libahús kiszorít bennünket hagyományos piacainkról. Az egyre élesedő versenyben tehát a minőség meghatározó tényező a forgalom növelésében.

A jobb minőségű vágott áru forgalmazásának feltételét elsősorban a termelő üzemekben kell megteremteni. Ez azt jelenti, hogy a teljesen fejlett, egyöntetű, az egész testfelületén jól kitollasodott és legalább 4,00—4,20 kg élő súlyú végterméket kell előállítani. Ez nemcsak a feldolgozó érdeke — a jobb minőségi kihozatal és a könnyebb értékesítés miatt —, hanem egyúttal a termelőé is.

Az eddigiekben a pecsenyelibahús-termelés és -felvásárlás fejlődésének rövid áttekintésével, az export alakulásával foglalkoztunk. A továbbiakban — a nagyüzemi gazdaságokban szerzett tapasztalataink alapján — közelebbről megvizsgáljuk a libahústermelés üzemgazdasági körülményeit. Vizsgálataink során arra is választ kívánunk adni, hogy mennyiben érdekelt a termelő a gazdaságos export szempontjából igen értékes pecsenyelibahús-előállításban.

Másképpen fogalmazva, arról van szó, hogy milyen üzemi jövedelmezőségi színvonal alakult ki ebben a termelési folyamatban? Vajon ez a jövedelmezőség elegendő-e az ágazat továbbfejlődéséhez, és a jövedelem nagysága milyen arányban van a szükséges beruházásokkal és azok megtérülési idejével?

H
alkalm
első 3-
bad ki
a teljes
csirkéh
forma
tuk fo
hozam

A feltétel

EL
pecsen

A
nevelés
viszony
megáll
A gazd
gált id
csoport
tartott
érzéken
betartá
gossága
met ér
ár) és a
sített á

Az
noha a
dően v
emiatt
gazdas
píthatj
ebből e
problém
fertőzé
egészsé
drágán

Az
vonatk
lyozni,
tenyész
kiesés,

A PECSENYELIBAHÚS-TERMELÉS GAZDASÁGSSÁGI KÉRDÉSEI

Hazánkban jelenleg a pecsenyeliba-nevelésben kétféle technológiát alkalmaznak. Az egyik a *félintenzív nevelés*, ami azt jelenti, hogy a nevelés első 3–4 hetében — az időjárástól függően — zártan, és azt követően szabad kifutóban tartják, de intenzíven takarmányozzák az állatokat. A másik a *teljesen intenzív nevelés*, amely szerint a nevelés befejezéséig — a broiler-csirkéhez hasonlóan — zártan nevelik a pecsenyelibát. Ez utóbbi nevelési forma napjainkban még csak kísérleti stádiumban van, éppen ezért tartottuk fontosnak összehasonlítani a két termelési forma ráfordításainak és hozamának alakulását.

A félintenzív tartás költsége és jövedelme

Elsőként a hagyományos, *félintenzív* nevelési formának minősülő pecsenyeáru-termelés helyzetét elemezzük.

Az 1967-től 1971-ig terjedő időszakra vonatkozóan mintegy 600 ezer nevelésbe fogott naposliba ráfordítás—hozam, illetve költség—jövedelem viszonyait vizsgáltuk. Tapasztalataink szerint — 5 év átlagát tekintve — megállapíthatjuk, hogy a pecsenyeliba-nevelés általában jövedelmező volt. A gazdaságok jelentős nyereségre tettek szert annak ellenére, hogy a vizsgált időszakban az *elhullás* igen magas — évjáráttól és egyes állománycsoportoktól függően — 8–30%-os volt. A korábban gyakran igénytelennek tartott állat nagyon is igényesnek bizonyult. Számos külső tényezőre igen érzékenyen reagál, ezért a higiéniai és technológiai fegyelem könyörtelen betartásával lehet csak eredményesen pecsenyelibát előállítani. A gazdaságosságot befolyásoló tényezők közül az elhullás megkülönböztetett figyelmet érdemel, mert az elhullott állatok beállítási költsége (magas naposlibaár) és az általuk elfogyasztott takarmány értéke súlyosan terheli az értékesített állatok előállítási költségét.

Az első évben (1967) még nem volt jelentősebb elhullás, csupán 8%, noha a többi baromfifajhoz viszonyítva már ez is sok. Az 1968. évtől kezdődően viszont már minden évben előfordult influenzás megbetegedés, és emiatt igen sok állat pusztult el. Ez azonban nemcsak az általunk vizsgált gazdaságokra, hanem sajnos országosan is jellemző. Egyértelműen megállapíthatjuk, hogy *jelenleg a megoldatlan állategészségügyi helyzet, illetve az ebből eredő magas elhullási arány okozza a libahús-termelésben a legnagyobb problémát*, mivel a nagyüzemekben, ahol sok állatot tartanak együtt, a fertőzési veszély hatványozódik. *Az elhullás természetesen már nemcsak állategészségügyi, hanem közgazdasági probléma is, amely eldöntheti, hogy milyen drágán termelünk.*

Az ágazat kedvező jövedelmezőségének megteremtése érdekében e vonatkozásban is sürgős tennivalóink vannak. Nem lehet eleget hangsúlyozni, hogy a betegségek megelőzése nemcsak az állatorvos, hanem az állattenyésztő feladata is. Jóllehet az elhullás nagyobb része fertőzés miatti kiesés, jelentős a tartástechnikai okokból eredő elhullás is.

A pecsenyelibahús-termelés gazdaságosságát döntően határozza meg a *takarmányfelhasználás*. A termelés során felmerülő összes költségnek mintegy 50%-át a takarmányköltség teszi ki. A jelenlegi árviszonyok mellett (20% alatti elhullással) 3 kg fajlagos takarmányfelhasználással már jövedelmező a pecsenyelibahús-termelés. Az 1 kg élősúlyra felhasznált takarmány azonban csaknem minden évben 3 kg fölött alakult, a technológiában előírt 2,7—2,8 kg helyett. Természetes, hogy az egyes éveken belül akadtak olyan állománycsoportok is, amelyek elérték ezt a kedvező fajlagos takarmányfelhasználási szintet, és amelyeknél az értékesítési átlagsúly — 56 hizlalási nap alatt — 4 kg fölött volt. A vizsgált gazdaságokban az átlagos értékesítéskori vágósúly azonban csak 3,76 kg volt. (A pecsenyeliba-előállításban — a pecsenyecsírkével és pulykával ellentétben — a hizlalási idő kinyújtásával, a tokosodás veszélye miatt, nem javítható az értékesítési átlagsúly.) A viszonylag alacsony végsúlyú állat azonban nem I. o. exportképes áru, mert a kopasztás után sovány, csontos benyomást kelt. Ez az ilyen állománycsoportok termelői átlagárában is kifejezésre jut.

A vizsgált gazdaságokban, az elmúlt öt év átlagában, 1 kg félintenzíven termelt pecsenyelibahús fajlagos költségének nagysága az alábbiak szerint alakult, és költségnemenként az alábbiak szerint oszlott meg:

	Egy kg pecsenyelibahús termelési költsége	
	Ft/kg	%
Naposállat-költség	8,66	35,40
Takarmányköltség	12,46	50,94
Gyógyszerköltség	0,12	0,50
Munkabér	0,91	3,72
Amortizáció	0,22	0,90
Egyéb költség	0,28	1,14
Összes közvetlen költség	22,65	92,60
Általános költség	1,81	7,40
Önköltség	24,46	100,00

A termelés költségeinek alakulását a takarmány- és a naposállat-költség alapvetően határozza meg. Az összes költség 85%-át e két tényező teszi ki. Ebből következik, hogy a gazdaságos termelés megteremtésének egyik legfontosabb feltétele a fajlagos takarmányfelhasználás csökkentésével érhető el. Ezen a területen még számos költségcsökkentési lehetőség kínálkozik (etetés módja, takarmány minősége,² technológiai fegyelem stb.). A másik, ugyancsak fontos költségcsökkentő tényező az elhullás visszaszorítása, amellyel a fajlagos naposállat-költséget számottevően mérsékelni lehet.

² A forgalmazott lúdtápok minőségére, beltartalmi értékére vonatkozóan igen sok a panasz a termelők körében.

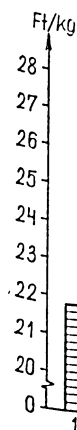
A
gozás
kihoza
csoport
lalat.
nagy
szerint
nagyob
differe
ármoz

A
gált g

A

Jö

A
ságok
veszte
jelent
kell m
techn
Ebből

I. ábr
és

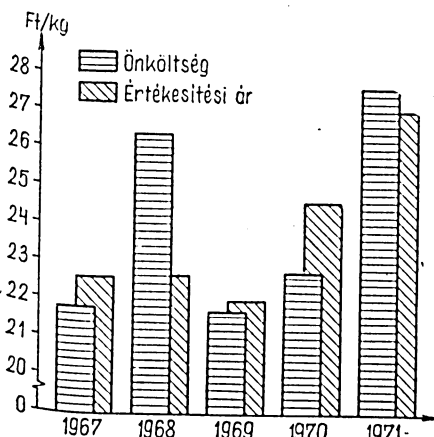
³ Gazda

A pecsenyeliba termelői árát — a vizsgált gazdaságokban — a feldolgozás utáni minősítés szerint állapították meg. Ebből adódóan, a minőségi kihozataltól függően — az egyes években és még inkább az egyes állománycsoportoknál — differenciált termelői árát fizetett a baromfifeldolgozó vállalat. A változó értékesítési ár és az eltérő önköltség miatt a tiszta jövedelem nagysága meglehetősen széles határok között mozgott. Tapasztalataink szerint a fajlagos tiszta jövedelem nagyságát az önköltség számszerű alakulása nagyobb mértékben szabályozta, mint az árbevétel összegét kialakító minőségi differenciáltság, valamint az időközben bekövetkezett áremelésből származó ármozgás együttes változása.

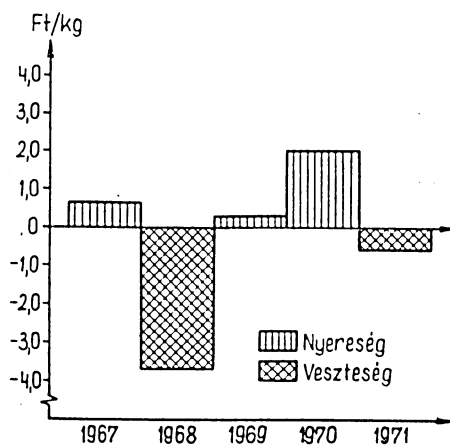
Az elmúlt 5 év alatt az önköltség és a fajlagos tiszta jövedelem a vizsgált gazdaságokban, átlagosan az alábbiak szerint alakult:

A pecsenyelibahús	
— önköltsége, Ft/kg	24,46
— értékesítési ára, Ft/kg	24,64
— fajlagos tiszta jövedelme, Ft/kg	0,18
Jövedelmezőségi ráta, %	0,74

A pecsenyelibahús fajlagos tiszta jövedelmét tekintve a vizsgált gazdaságok között igen nagy volt az eltérés; 8,75%-os jövedelmezőségtől 14%-os veszteséig szóródtak a gazdaságok. Ez a differenciáltság egyúttal azt is jelenti, hogy ebben a termelési ágban számos bizonytalansági tényezővel kell még számolni. A biztonságos termelés feltételei — a jó fajta és tartástechnológia, a jó minőségű takarmány stb. — még általánosan nem adóttak. Ebből következik, hogy a termelés során a pecsenyeliba önköltsége gya-

1. ábra. A pecsenyeliba önköltségének és értékesítési árának alakulása

2. ábra. A fajlagos tiszta jövedelem alakulása a pecsenyelibahús-termelésben

korta meghaladja a termelői árat. Ily módon nyereséges és veszteséges zóna egyaránt előfordul az általunk vizsgált gazdaságokban.

Az önköltség a legalacsonyabb 22,74 Ft-tól a legmagasabb 26,38 Ft-os határok között szóródott (1. ábra). A fajlagos tiszta jövedelem évi átlagban az 1970. évben volt a legmagasabb (2. ábra). Ebben az évben az 1 kg élő-súlyra felhasznált takarmány mennyisége 2,92 kg volt, ami a vizsgált 5 év alatt a legkisebb érték.

A legrosszabb eredményt 1968-ban érték el az üzemek. Ez évben 4,19 kg volt a fajlagos takarmányfelhasználás (legmagasabb a vizsgált időszakban), és emellett az értékesítési átlagsúly mindössze 3,37 kg volt, ugyancsak a leggyengébb a vizsgált időszakban.

Ezek az adatok meggyőzően bizonyítják, hogy a takarmánnyal való takarékoság, a tartástechnológia javulása egyik fontos feltétele a jövedelmező termelésnek.

A jövőre vonatkozóan is a fajlagos takarmányfelhasználás javításában jelölhetjük meg a jövedelmezőség növelésének fő eszközét. Ugyanis a takarmányköltségek 1%-os csökkentése az önköltséget 0,6%-kal csökkenti, a tiszta jövedelmet pedig 2,3%-kal növeli.

Végezetül, összefoglalva az eddigieket, megállapíthatjuk, hogy a fél-intenzív peccsenyelibahús-termelési móddal, a kedvező közgazdasági környezet ellenére, ez ideig igen szerény, 0,74%-os jövedelmezőséget értek el átlagosan a vizsgált gazdaságokban. Ez a jövedelem aligha elégséges — rövid távon — a termelés továbbfejlesztéséhez szükséges akkumulációra. A libahús-termelésben jelenleg általánosan tapasztalható alacsony jövedelmezőség miatt a gazdaságok nem is igen törekcszenek a termelés korszerűsítésére, ami viszont az ágazat jövőjét tekintve súlyos következményekkel járhat.

Az eddigiekből tehát az következik, hogy a jövedelmező termelés feltételeinek megteremtése a legégetőbb probléma a libahús-termelésben. Azt azonban világosan kell látni, hogy a termelői ár a peccsenyelibahús-termelésben jelenleg olyan kedvező — éppen a termelés ösztönzésére —, hogy még 20%-os elhullást és 3 kg-os fajlagos takarmányfelhasználást is többé-kevésbé ellensúlyoz. Ehhez hasonló kedvező termelői ár az egyéb baromfi-féléknél nincs. Ezért reálisan további termelőiár-emeléssel nem számolhatunk, azzal viszont igen, hogy csak azok a gazdaságok maradnak felszínen a termelési versenyben, amelyek a jobb takarmányfelhasználással, a technológiai fegyelem szigorú betartásával, a termelési mód helyes megválasztásával a tiszta jövedelem jelenlegi volumenét tartani vagy esetenként növelni tudják.

A vizsgálataink során tapasztalt szóródás arra hívja fel a figyelmet, hogy a 4 kg-os vágási súly elérése, a 2,8–2,9 kg-os fajlagos takarmányfelhasználás, valamint az elhullás 10% alá való csökkentése nem elérhető a peccsenyelibahús-termelésben sem. Ilyen paraméterek mellett viszont a fajlagos jövedelem 4,14 Ft, ami viszont igen jelentős, 18,50%-os jövedelmezőségnek felel meg.

Az Intenzív

A k
ban val
foglalko
teljesen
mény m
csirkét r
éppen a
körülme
nyos idő
hető jöv
gos jöve

Vizs
lem vizs
általáno
delmező
figyelme

Az
2500 na
tunk sor
katlan r
a nyáron
nálás 2,
kedvező

A t
rint alal

Nap
Tak
Gy
Mur
Am
Egy

Az
Peccseny
volt, mi
6,79%-os
pedig a

Az intenzív peccsenyelbahús-termelés Jövedelmezősége

A kétfázisú tojástermelés technológiájának kidolgozása és gyakorlatban való kipróbálása lehetőséget nyújtott arra, hogy a gazdaságok télen is foglalkozzanak peccsenyeliba-nevelésével. Ebben az időszakban a liba csak teljesen zártan, intenzíven nevelhető fel. Néhány évvel ezelőtt a szakvélemény még azt tartotta, hogy teljesen zárt tartásban — ahogyan a peccsenyecsirkét nevelik — a libanevelés nagyon költséges lenne. Vizsgálataink során éppen arra a kérdésre szeretnénk választ kapni, hogy a teljesen intenzív körülmények között termelt libahús ráfordításai — összevetve a hagyományos időszakban előállítottal — hogyan alakultak. A termelés során szereshető jövedelem eléri vagy meghaladja-e a félintenzív neveléssel elérhető általános jövedelem szintjét?

Vizsgálatunkban jelenleg egyetlen állománycsoport költség—jövedelem viszonyát elemeztük. Éppen ezért a levonható következtetések nem általánosíthatók, csupán arra alkalmasak, hogy az intenzív termelés jövedelmezőségének tendenciájára és az azt befolyásoló tényezőkre felhívja a figyelmet.

Az 1971. december 2-től 1972. január 25-ig tartó nevelési időszakban 2500 naposliba termelésére vonatkozóan gyűjtöttünk adatokat. Vizsgálataink során az első meglepetést az okozta, hogy dacára a libatartásban szokatlan nevelési időszaknak, a felnevelési veszteség mindössze 3,68% volt, a nyáron nevelt 15%-os elhullással szemben. A fajlagos takarmányfelhasználás 2,9 kg, 0,25 kg-mal kevesebb, a súlygyarapodás pedig lényegesen kedvezőbb volt, mint a nyáron nevelt csoportoknál.

A teljesen zártan nevelt peccsenyeliba fajlagos költsége az alábbiak szerint alakult:

	Egy kg peccsenyelbahús termelési költsége	
	Ft/kg	%
Naposállat-költség	6,24	27,4
Takarmányköltség	10,96	48,1
Gyógyszerköltség	0,11	0,5
Munkabér	1,65	7,2
Amortizáció	0,21	0,9
Egyéb költség	1,82	8,0
Összes közvetlen költség	20,99	92,1
Általános költség	1,81	7,9
Önköltség	22,80	100,0

Az adatok szerint tehát, a vizsgált esetben, a téli, teljesen zártan nevelt peccsenyeliba előállítási költsége kilogrammonként 1,66 Ft-tal kevesebb volt, mint a hagyományosan — félintenzíven — neveltéké. A ráfordítások 6,79%-os csökkenését részben a fajlagos takarmányfelhasználás, részben pedig a kevesebb elhullás eredményezte. A jobb súlygyarapodás, a maga-

sabb értékesítési súly, valamint a jelentéktelen elhullás miatt nőtt az értékesíthető mennyiség, s ebből eredően jelentősen csökkent a fajlagos napos-állat-költség.

Az önköltség és a fajlagos tiszta jövedelem a teljesen zárttartásos nevelésben az alábbiak szerint alakult:

A peccsenyelibahús

— önköltsége, Ft/kg	22,80
— értékesítési ára, Ft/kg	26,52
— fajlagos tiszta jövedelme, Ft/kg	3,72
Jövedelmezőségi ráta, %	16,32

A kísérleti adatok arra utalnak, hogy a ma érvényben levő termelői árakkal a téli, teljesen intenzív nevelés során minimális elhullással, kimagasló jövedelmezőséget érhet el a gazdaság. A tapasztalatok és a költség-adatok azt mutatják, hogy a jövedelmező peccsenyeliba-nevelés feltételei már csekély műszaki fejlesztéssel is (fűtési lehetőség) megteremthetők.

A viszonylag szerényebb mértékű műszaki fejlesztés a lúdtenyésztésben is elengedhetetlen a folyamatos termelés érdekében, noha korántsem tekintendő egyetlen feltételnek. A műszaki fejlesztés és a termelés jövedelmezővé tétele között szoros kapcsolatnak kell lenni, ami azt jelenti, hogy *műszaki fejlesztés csak jövedelemből és a jövedelem fokozása érdekében történhet.*

На внешнем рынке имеется спрос на мясо гусей при хорошей цене. Поэтому является желательным более быстрое развитие гусеводства. Это сделало бы возможным снижение сезонного колебания производства. Первичным условием развития является обеспечение доходности этой отрасли, потому что в настоящее время чистый удельный доход получаемый от полунтенсивно выращиваемых гусей из-за высокой пропорции падежа, использования большого количества кормов и неудовлетворительного конечного веса является минимальным и чрезвычайно разнообразен по хозяйствам. Автор анализируя эти факторы низкой доходности обращает внимание на возможности повышения дохода при распространении интенсивного содержания.

An den ungarischen Exportmärkten ist das Fleisch der Bratgänse eine gesuchte Ware und wird mit günstigen Preisen abgesetzt. Eine kraftvolle Förderung des Produktionszweiges wäre daher äusserst wünschenswert und auch die z. Z. bestehenden saisonmässigen Produktionsschwankungen könnten solcherweise verringert werden. Die wichtigste Grundbedingung einer Produktionsförderung erwünscht aber die Steigerung der Erträglichkeit der Gänsemast. Gegenwärtig sind nämlich die aus der halbintensiven Haltungsweise der Bratgänse erreichten spezifischen Reinerträge infolge der hohen Mortalitätszahl, grosser Futtermittelverwände und ungünstiger Mastbetrieben ist sehr unterschiedlich. Die Verfasserin hat die zur niedrigen Einträglichkeit führenden Faktoren eingehend untersucht und auf jene einkommenssteigernde Möglichkeit hingewiesen die sich in der Bratgänsemast mittels Einführung der intensiven Haltungsweise ergibt.

A S
bálkoz
nyozás
vált. El
meg a t
lésa ré
tároló

Sza
len gaz
mányoz
ban is
tására
szénaké
szénáz
szere. J
amely a
lehet, é
üzemi g
ható les

A s
lisan sz
ebben a
különb
rendű v
tápanya
ponens
Haz